

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΔΑΟ) Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ &
ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Προς: όπως Π.Δ.
(Αποστολή με Π.Σ. ΙΡΙΔΑ & e-mail)

 : Καλλισθένους 27 & Θεοφράστου

Τ.Κ.: 41335

Πληροφορίες: Α. Σταματοπούλου, Α. Λιακατάς, Α. Ντίνος

 : 2413 511119, -157, -166

 : a.stamatopoulou@thessaly.gov.gr,

a.liakatas@thessaly.gov.gr, a.ntinos@thessaly.gov.gr

1^ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΕ) ΛΑΡΙΣΑΣ

Η Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας Π.Ε. Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου (ΠΚΠΦΠ & ΦΕ Βόλου) ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς της Π.Ε. Λάρισας για τις απαραίτητες ενέργειες αποτελεσματικής φυτοπροστασίας της βαμβακοκαλλιέργειας.

1. Στόχοι

1.1. Η ενημέρωση των βαμβακοπαραγωγών για την αποτελεσματική φυτοπροστασία στον πραγματικό καλλιεργητικό χρόνο.

1.2. Η έγκαιρη ενημέρωση κατά την περίοδο μέχρι την εμφάνιση των πρώτων χτενιών και την οργάνωση αποτελεσματικής αυτοάμυνας κάθε βαμβακοφυτείας για όλη την καλλιεργητική περίοδο.

1.3. Η τακτική παρακολούθηση κάθε βαμβακοχώραφου και σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα, να εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες καλλιεργητικές πρακτικές φυτοπροστασίας στο σωστό χρόνο, όπως παρακάτω περιγράφονται κατά περίπτωση.

2. Διαπιστώσεις

Οι καιρικές συνθήκες που επικράτησαν τον Απρίλιο ευνόησαν την πρώιμη σπορά των βαμβακοκαλλιεργειών σε αρκετές περιοχές, με την πλειοψηφία της σποράς να ολοκληρώνεται στις

αρχές Μαΐου. Οι καιρικές συνθήκες του Μαΐου ευνόησαν το καλό φύτρωμα και την ομαλή πρώτη ανάπτυξη των νεαρών βαμβακοφύτων στο σύνολο - σχεδόν - των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Μοναδική αρνητική παρένθεση στις - μέχρι στιγμής - ευνοϊκές καιρικές συνθήκες, αποτέλεσε η σημαντική και απότομη πτώση της θερμοκρασίας στις αρχές Μαΐου, που υποχώρησε στα επίπεδα των 2°C. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, τα νεαρά βαμβακόφυτα επέδειξαν ανθεκτικότητα στη θερμική καταπόνηση στην οποία υποβλήθηκαν, πλην εξαιρέσεων οπότε και οι παραγωγοί προέβησαν σε επανασπορά. Η ανάγκη για τεχνητή άρδευση ήταν μειωμένη καθώς οι συχνές εαρινές βροχοπτώσεις κάλυψαν επαρκώς τις ανάγκες των βαμβακόφυτων σε νερό.

Από επιτόπιους ελέγχους υπαλλήλων της Υπηρεσίας μας σε βαμβακοκαλλιέργειες, διαπιστώθηκε - κατά τόπους - έντονη δραστηριότητα από αφίδες και θρίπα, η οποία αναμένεται να ανασταλεί και εξαλειφθεί από την βαθμιαία αύξηση της θερμοκρασίας.

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Η Υπηρεσία μας συστήνει στους βαμβακοπαραγωγούς να εφαρμόζουν ορθολογική αζωτούχο λίπανση και άρδευση (ποσότητα νερού και αριθμός αρδεύσεων) και να εφαρμόζουν καλλιεργητικά μέτρα που αποσκοπούν στην πρωίμιση της παραγωγής. Έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι υπερβολικές αζωτούχες λιπάνσεις και αρδεύσεις έχουν ως συνέπεια την υπερβολική βλάστηση των φυτών, οψίμιση της παραγωγής και κυρίως τη δημιουργία υδαρών φυτικών ιστών οι οποίοι προσελκύουν τους επιβλαβείς οργανισμούς. Επιπλέον, συστήνεται το σκάλισμα μεταξύ των γραμμών για τον καλό εδαφικό αερισμό και την καταπολέμηση δυσεξόντων ζιζανίων.

Ειδικότερα, οι εχθροί που απασχολούν τους βαμβακοκαλλιεργητές στο παρόν φαινολογικό στάδιο του βαμβακιού είναι:

ΑΦΙΔΕΣ: Η υπηρεσία μας ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς ότι στα πρώτα στάδια ανάπτυξης των φυτών πολλές φορές αναπτύσσονται υψηλοί πληθυσμοί αφίδων (μελίγκρων) που απομυζούν τις θρεπτικές ουσίες από τα φύλλα και τους τρυφερούς βλαστούς, προκαλώντας κατσάρωμα των φύλλων (σε προχωρημένα στάδια τα φύλλα κιτρινίζουν) και δυσχεραίνοντας την ομαλή ανάπτυξή τους. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των φύλλων που έχουν προσβληθεί από αφίδες είναι το γυάλισμα που προκαλείται από τις μελιτώδεις ουσίες που εκκρίνουν οι αφίδες. Κατώτερο όριο επέμβασης είναι η ύπαρξη είκοσι πέντε (25) ατόμων κατά μέσο όρο ανά φύλλο σε δείγμα 100 φύλλων. Οι βαμβακοπαραγωγοί θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι αφίδες έχουν πολλούς φυσικούς εχθρούς (ωφέλιμα) οι οποίοι συνήθως ελέγχουν τον πληθυσμό τους και τον κρατούν κάτω από τα επίπεδα

οικονομικής ζημίας. Επιπρόσθετα, **η βαθμιαία αύξηση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι αναστέλλει και εξαλείφει τη δραστηριοποίησή τους.**

ΘΡΙΠΕΣ: Στα πρώτα στάδια ανάπτυξης των φυτών δραστηριοποιούνται και οι θρίπες οι οποίοι απομυζούν τους χυμούς από τα βαμβακόφυτα, προκαλώντας έναν αργυρό αποχρωματισμό των φύλλων, τα οποία κατσαρώνουν, σχίζονται και πολλές φορές νεκρώνουν. **Κατά κανόνα δεν απαιτείται χημική επέμβαση** για την αντιμετώπιση του θρίπα, παρά μόνο στις περιπτώσεις που η παρατεταμένη προσβολή καταστρέφει τους ακραίους οφθαλμούς του βαμβακόφυτου. Το κατώτερο όριο επέμβασης είναι τα 200 άτομα θρίπα κατά μέσο όρο ανά δείγμα 100 φύλλων. Επισημαίνεται ότι **η βαθμιαία αύξηση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι αναστέλλει και εξαλείφει την δραστηριοποίηση του θρίπα**, όπως συμβαίνει ακριβώς και στην περίπτωση των αφίδων.

ΛΥΓΚΟΣ: Η υπηρεσία μας συνιστά στους παραγωγούς να ελέγχουν τις καλλιέργειές τους σε εβδομαδιαία βάση για τυχόν προσβολές από λύγκο που προσβάλλει τα νεαρά χτένια, τα οποία φέρουν μικρά μαύρα στίγματα, συρρικνώνονται, καφετιάζουν και τελικά πέφτουν, ενώ τα μεγάλα προσβεβλημένα χτένια δίνουν λουλούδια που δύσκολα γονιμοποιούνται. Επίσης, ο λύγκος τρέφεται και καταστρέφει τους ακραίους οφθαλμούς των βαμβακοφύτων, δημιουργώντας θαμνώδη φυτά και ευνοώντας τη βλαστική ανάπτυξη που οδηγεί σε οψίμηση και μείωση της παραγωγής. Ο έλεγχος συνιστάται να είναι πιο συχνός στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με καλλιέργειες μηδικής, καθώς η πιθανότητα μετανάστευσης του λύγκου από τη συγκομισμένη μηδική προς το βαμβάκι είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με άλλες καλλιέργειες. Το κατώτερο όριο επέμβασης για τον λύγκο είναι τα 5 άτομα κατά μέσο όρο ανά 100 φυτά. Ενημερώνουμε τους παραγωγούς ότι **κατά κανόνα δεν απαιτείται χημική επέμβαση** για την αντιμετώπιση του λύγκου καθώς η πρόωρη απώλεια καρποφόρων οργάνων (κυρίως μικρών χτενιών) την οποία πολλοί παραγωγοί την αποδίδουν στον λύγκο, τις περισσότερες φορές οφείλεται σε φυσιολογικά αίτια που έχουν σχέση με τη θρέψη του φυτού και τις κλιματικές συνθήκες (χαμηλές θερμοκρασίες, μεγάλες αυξομειώσεις της θερμοκρασίας ή της εδαφικής υγρασίας) κατά την περίοδο σχηματισμού των καρποφόρων οργάνων κ.ά.. Στις ελάχιστες περιπτώσεις που απαιτηθεί χημική καταπολέμηση, τότε αυτή πρέπει να διενεργείται με εγκεκριμένα εντομοκτόνα εκλεκτικής δράσης που είναι φιλικότερα προς τα ωφέλιμα έντομα.

Η Υπηρεσία μας ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς ότι τον Ιούνιο πραγματοποιείται η εγκατάσταση των ωφελίμων εντόμων στις βαμβακοφυτείες όπου γεννούν και πολλαπλασιάζονται. Για τον παραπάνω λόγο, είναι σημαντικό να αποφεύγονται οι άσκοποι και «προληπτικοί» χημικοί ψεκασμοί προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη εγκατάσταση των

ωφέλιμων εντόμων που θα είναι «σύμμαχοι» των βαμβακοπαραγωγών στην αντιμετώπιση του σημαντικότερου εχθρού του βαμβακιού, δηλαδή του πράσινου σκουληκιού και κυρίως εκείνου της 2ης γενιάς περί τα τέλη Ιουλίου με αρχές Αυγούστου.

Επισημαίνεται στους βαμβακοκαλλιεργητές ότι στα αρχικά στάδια, οι εντομολογικές προσβολές είναι συνήθως τοπικές και περιορισμένης έκτασης, με συνέπεια ακόμη και στο ίδιο βαμβακοχώραφο το ποσοστό προσβολής από κάποιο εχθρό μπορεί να διαφέρει σημαντικά από σημείο σε σημείο, για αυτό και η ανάγκη για χημική επέμβαση πρέπει να εκτιμάται προσεκτικά σε επίπεδο κάθε χωραφιού. Για αυτόν τον λόγο και επειδή πολλοί παραγωγοί καταφεύγουν από νωρίς σε χημικές επεμβάσεις για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων εχθρών του βαμβακιού, η υπηρεσία μας συστήνει να μην προβαίνουν σε βεβιασμένες επεμβάσεις με χημικά σκευάσματα, αφενός μεν διότι τα προσβεβλημένα φυτά αναλαμβάνουν από την προσβολή, αφετέρου δε η εφαρμογή εντομοκτόνων μπορεί να προκαλέσει δευτερογενείς εξάρσεις τετράνυχου, αφίδων ή άλλων εχθρών, εξαιτίας της θανάτωσης των ωφέλιμων εντόμων που εγκαθίστανται αυτή την εποχή στις καλλιέργειες. Είναι επιτακτική η ανάγκη να προστατευθούν τα ωφέλιμα έντομα προκειμένου να αναπτυχθούν και να προστατέψουν τις βαμβακοκαλλιέργειες στις επόμενες και πιο καταστρεπτικές γενεές.

Παρακαλούνται οι συνάδελφοι Γεωπόνοι (Καταστήματα Γεωργικών Εφοδίων, Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας κ.α.) και οι βαμβακοπαραγωγοί που πιθανόν εντοπίσουν σημαντική εντομολογική προσβολή ή οποιοδήποτε άλλο ανησυχητικό σύμπτωμα σε βαμβακοκαλλιέργειες, να επικοινωνήσουν άμεσα με την Υπηρεσία μας (τηλ.: 2413 511119, 2413 511157) και με το ΠΚΠΦΠ & ΦΕ Βόλου (τηλ: 24210 66525), έτσι ώστε να εκδοθεί προειδοποίηση για την ευρύτερη περιοχή.

4. Εφαρμογή ψεκασμών με Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

Η Υπηρεσία μας ενημερώνει ότι οι βαμβακοπαραγωγοί είναι αποκλειστικά και μόνο υπεύθυνοι για τη λήψη της τελικής απόφασης εφαρμογής χημικών σκευασμάτων, του είδους των σκευασμάτων που θα επιλέξουν, καθώς και του τρόπου και χρόνου χρησιμοποίησης αυτών, τα οποία συμβάλουν στις ποσοτικές και ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειας. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των παρασκευαστών οίκων για την αναλογία χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την συνδυαστικότητα τους, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, καθώς και για τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης. Τα αγροχημικά πρέπει να χρησιμοποιούνται πάντοτε σύμφωνα με την ετικέτα. Σύμφωνα με τον ν.4036/2012 (ΦΕΚ8^Α) όποιος χρησιμοποιεί μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα υπόκειται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Επιπλέον, πρέπει να αποφεύγονται οι ψεκασμοί με μελισσοτοξικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ενώ όπου κρίνεται αναγκαίο, οι ψεκασμοί πρέπει να πραγματοποιούνται κατά τις **απογευματινές ώρες κυρίως και μετά τη δύση του ηλίου**, δηλαδή την ώρα που δεν δραστηριοποιούνται οι μέλισσες. Οι βαμβακοπαραγωγοί οφείλουν να προειδοποιούν τους μελισσοκόμους ώστε να απομακρύνουν τα μελίσσια τους από την περιοχή του ψεκασμού. Για τον σκοπό αυτό, οι μελισσοκόμοι θα πρέπει απαραίτητως να αναγράφουν στις κυψέλες τον κωδικό τους, το τηλέφωνο και τη διεύθυνσή τους ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη ειδοποίησή τους.

Ε.Π.
Ο αν. Δ/ντής
ΔΑΟ ΠΕ Λάρισας

Δημήτριος Πίχλιβας
Γεωπόνος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. ΠΚΠΦΠ & ΦΕ ΒΟΛΟΥ	7. ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
2. ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	8. ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
3. ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	9. ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ
4. ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	10. ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ
5. ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	
6. ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	
7. ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	